

POVINNOST A SLUŽBA (KARMAJÓGA)

Povinnosti a práva z duchovního pohledu

Vybráno ze Satsangu 14.2.2004

Óm Šrí Paramátmane Namaha

Ptáte-li se, zda lze poznat, jestli postupujeme na duchovní cestě, odpovědí je, že ano. Měřítkem je vaše jednání ve světě. Duchovní pokročilost lze posoudit podle vašich reakcí ve vztazích s druhými lidmi, zvláště v situacích, které jsou vám nemilé. Svoji duchovní pokročilost poznáte podle svého způsobu jednání s lidmi, kteří jsou vám nepříjemní.

V této souvislosti bych rád zmínil jedno velmi důležité téma – povinnosti a práva. Život společnosti funguje na základě rovnováhy mezi právy a povinnostmi. Všichni máme svá práva a povinnosti, tyto dvě věci spolu souvisí. Ve společnosti nemohou práva existovat bez povinností a k povinnostem zase vždy patří určitá práva. Budeme-li se tímto tématem zabývat, zjistíme, že se většina lidí stará více o svá práva než o své povinnosti. Lidé neustále naříkají, že přece mají na něco právo. Člověk, který se stále dožaduje svých práv a jen velmi málo dbá o své povinnosti, je vnitřně nevyvinutý. Tato vlastnost je typickým projevem duchovní nezralosti.

Člověk, který se zabývá především svými právy, chce stále jen něco od ostatních dostávat a nechce nic dávat. Nejraději by vůbec nic pro druhé nedělal a přál by si, aby ostatní pomáhali jemu. Člověk, zdůrazňující jenom svá práva, se chce všeho zmocnit pro sebe, k lidem zaujímá vlastnický přístup a vyžaduje, aby mu všichni lidé i celá společnost sloužili. Takoví lidé plní své povinnosti jen pod nátlakem a to jenom ty, kterým se nemohou vyhnout. V práci se například snaží dělat jen nezbytné minimum, aby nedostali výpověď. Podobný přístup mohou mít i lidé v rámci povinností doma.

Lidé s kriminálními tendencemi, kteří jsou na velmi nízkém vývojovém stupni, ti se o své povinnosti nestarají vůbec. Překračují práva druhých, aniž by se tím vůbec zabývali.

V každé zemi existuje také skupina tzv. dobrých občanů, kteří si uvědomují, že mají svá práva i povinnosti. Uvědomují si své povinnosti, plní je, ale stejně tak dbají i o svá práva. Mezi povinnostmi a právy je rovnováha, na níž stojí celá společnost.

Třetí kategorií lidí jsou hledající, kteří se chtějí duchovně vyvíjet. V jejich životě začínají větší úlohu než práva zaujímat povinnosti. Postupně se v nich rozvíjí následující postoj: „Jsem tady na Zemi proto, abych plnil své povinnosti a nestaral se o to, jaká získám práva. Narodil jsem se proto, abych sloužil druhým. Pokud někdy svá práva obhajují, je to jen proto, abych si zajistil, že budu moci pracovat na plnění svých povinností.“ I na svá práva pohlížejí duchovní hledající skrze povinnosti.

U lidí, kteří se chtějí duchovně vyvíjet, zaujímají větší úlohu povinnosti. Týká se to všech oblastí života, práce v kanceláři, v hospodářství a zvláště v rodině: „Vzal jsem si ji (jeho), a tak je mojí povinností jí posloužit, aniž bych se staral, jestli ona plní

povinnosti ke mně. Tím se nezabývám. Musím především zvládnout svoje povinnosti, protože bez toho bych se nemohl duchovně vyvíjet.“

Jedním ze znaků duchovního vývoje je odpoutanost. Postupně se musíte stát odpoutanějšími a důležité je pochopit, že k tomu dochází právě prostřednictvím plnění povinností. Uděláte-li správně to, čím jste druhému povinováni, automaticky se stáváte odpoutanějšími a ztrácí se připoutanost.

Člověk, jehož přáním je jen duchovní seberealizace, postupně dochází dokonce k názoru, že vlastně nemá žádná práva, ale pouze povinnosti. Vždyť nemá ani právo na to žít: „Moje fyzická existence není na základě mého práva, ale Boží Milosti, díky níž mám příležitost žít. Nemohl bych přece po Bohu požadovat, abych měl právo žít ještě dalších pět měsíců. Je to Jeho milost, že dýchám a všechny mé životní funkce dobře pracují. To, že tu na Zemi jsem, je každý den jen Jeho milost. Kteréhokoli dne může můj příběh tady skončit tak, jako každý den umírají tisíce jiných lidí. Dost na tom, že dostávám každý den něco k jídlu, mám co na sebe a mám kde bydlet. Proč to tedy nevyužít ke službě druhým, pročišťování se a hledání, kým skutečně jsem?“ Takový postoj se začne rozvíjet.

Postoj povinnosti se postupně rozvine natolik, že i když se například myjeme, přistupujeme k tomu jako k povinnosti: „Dostal jsem tělo, je mou povinností se o něj starat. Proto ho krmím, umývám... Jsem odpoutaný od svého těla a nezávisím na něm. Tělo je závislé na mně. Moje Já je univerzální Pravdou, Existencí jako takovou. Starám se tedy o své tělo, je to nástroj ke službě druhým.“

Takže všichni, kdo se chtějí duchovně vyvíjet, musí postupně zaujmout tento přístup. Znat své povinnosti je důležitější než zaměřovat se na svá práva. V každé situaci se ptejte sami sebe: „Co je teď moje povinnost?“ Odpověď v situaci manželství zní: „Vzal jsem si tuto ženu (muže), a proto je mojí povinností jí stále více sloužit, aniž bych se staral o to, jestli ona poslouží mě. Důležité je, abych svůj závazek splnil já.“

Čím více chceme něco po druhých, tím sami sebe omezujeme a zužujeme. Čím více jsme připraveni druhým dávat, stáváme se otevřenějšími a naše srdce je širší a laskavější. Čím prostornější jsme, tím jsme blíže Bohu. Až budeme bez omezení a bez hranic, budeme zajedno s Nekonečným. Takto nějak celý proces probíhá. Jde o neustálé rozšiřování se a rozprostírání našeho vnitřního já.

.....